

234290

U 8782/I

З М А Г А Н Н Я

Рік видання I.

Червень 1930

Число I.

Рік 1928 був якби межником у житті українського студентства з північно-західних земель, що студіює в Празі. В цей рік між студентством уперше за його закордонне існування, почали виникати політично-організаційні та громадсько-правні непорозуміння, а як наслідок цього впало зацікавлення товарисько-громадським життям, що й довело до зникнення дуже зконсолідованого та життьоздатного "Союзу Українських Студентів з північно-західних земель".

109

Зі зникном Союзу, якби завмерло й товариське життя між "волиняками" - одні віддалися своїй фаховій праці, другі цілком усунулись від організаційного життя. Але це тільки здавалося на перший погляд. Досить було придивитися до життя інших чито студенських, чи громадських організацій, щоб переконатися, що частина "волиняків" у більшості вже викристалізованих як політично, так і громадськи - залишилася й на далі "волиняками" - так би мовити ветеранами зниклого Союзу; в них, де вони не працювали б, за що б вони не бралися, була, як спільність думок, так і товариська карність. Це якраз і витворило в празькій українській колонії опінію, котра характеризувалася словами: "волиняки, як жиди - всі за одного й один за всіх". Але не дивлячись на таку зконсолідованість, якраз та частина, що мала й спільність думок і поглядів на державно-громадські справи, не зєдналася в якесь організоване тіло. На перший погляд це може здаватися дивним, але причина цього в специфічних умовах життя тут. Ці люди, студіюючи здебільшого тяжкі відділи, були переобтяжені своєю академічно-факовою працею і, що значно важніше, якби

У. Укр. Мус

згубили зв'язок із краєм, живучи на становищі емігрантів.

Коли ж з початком 1928/29. шкільного року до ЧСР приїхали молоді студенти, виникла сама собою потреба створення якогось об'єднано-інформативно-допомогового територіального тіла. Цю потребу висунули тутешні умови життя українського студентства, про які, на нашу думку, майже не мають уяви товариші, що студіюють у краю.

Вже те, що ми попали в країну іншої культури, інших традицій і принципів, наслідком чого інтереси, погляди й стремління кожного, а тим самим і суспільно-громадські й товариські взаємовідношення були для нас і чужими, й дивними, й незрозумілими - це все відразу накладало на кожного з нас якийсь тягар. Ця розбіжність світоглядів, відірваність від краю, відсутність ширшого суспільства, тяжила дух, - відчувалась ще гостріше й болячіше чужина. Коли ж до цього додати матеріальну незабезпеченість та, так би мовити, "партійність" в місцевому суспільстві, то приблизно можна витворити уяву, як себе почував кожний, приїхавши сюди, а зокрема як боляче відчували це молоді студенти, що приїхали просто з дому.

Цілком зрозуміло, що в заснованні територіального об'єднання більш активними були молоді товариші - старші вже стомлені, здебільшого скептики, трималися більш стримано. Але можливість зв'язку через молодих товаришів із краєм, з його життям і інтересами нарешті захопила й старших товаришів, наслідком чого було створення теперішньої Громади.

В цій Громаді якби зєднались молодий запал нових і деякий досвід старших. Наслідком цього було випрацювання, як самої мети та доцільності існування Громади, так і способів досягнення цього. Але це була теоретична, кабінетна праця. Коли ж прийшло до її здійснення, то, не дивлячись ні на запал "молодих", ні на зусилля старших, Громада стала майже перед непереможними перешкодами - з одного боку фінансове положення гальмувало пра-

цю в наміченому напрямі, з другого - просто унеможливила її відірваність від краю.

Спосіб зв'язку з краєм через поодиноких товаришів, котрий з самого початку був причиною скептицизму та застереження старших товаришів міражом. І це цілком зрозуміло, бо де нема порозуміння й співпраці академічної молоді з ширшими колами краевого громадянства, не можуть, особливо на чужині, здійснитися стремління молоді.

Це змусило Громаду шукати якісь шляхи порозуміння з краєм. Деяко в цьому напрямі зроблено. Але ми на чужині не можемо безпосередньо ввійти в життя краю, відчувати його потреби, безпосередньо знати його хвороби й причини їх; нашому маленькому гурткові тяжко зв'язатися з "колосом", коли цей "колос" схилив голову й не дивиться на нас. Нам би, здавалося, що життя, інтереси та стремління наші мусіли б бути цікаві як товаришам-студентам у краю, так і ширшим колам краевого громадянства. Може ми помиляємося, але приклади такого зацікавлення громадянства життям академічних верств ми бачили на власні очі в народів, як висококультурних - Німців, так і в народів середньої культури - Югославія, й створення, т.зв. югославянських колоній в ЧСР.

Тому то ми сміливо апелюємо, як на краєві кола студенські, так і на ширше громадянство; закликаємо їх до єдності, співпраці й тісного контакту з нами, бо інтереси Рідного Краю нам так само дорогі й близькі, як і краєвому громадянству. Ми сподіваємося, що цей наш заклик не залишиться тільки заклик, а принесе певні позитивні наслідки, тому з надією дивимося вперед, готові дати як максимум зусиль, так і можливі й сильні для нас жертви.

Зокрема щиро вітаємо з'їзд краевого студентства, чекаємо від нього найдоцільніших і найпродуктивніших наслідків і надіємося, що він буде закладом, на якому збудується наше спільне порозуміння й співпраця.

Редакційна Колегія.

О л е к с а С Т Е Ф А Н О В И Ч .

З "ВОЛИНСЬКИХ СОНЕТІВ".

I. На Боні.

Під жарту й сміх, у легкому розгоні
Чималий вже одміряли кусок...
Крутіше схил, затриманіше крок...
Уся гора у соняшному дзвоні...
Все вище ми - і от уже на Боні
Невтсний наш і радісний гурток...
Який простір! До обрійних хмарок
Лежить окрес неначе на долоні.
Крем'янець ось, як бачить його птах...
Там - села скрізь, розгублені в полях, -
Як ясно їх садами хтось обмаїв!..
А в далені очам зазолотів
Четою глав розсвічений Почаїв,
Повстаючи за синяви лісів.

II. с. Велика-Глуша

Серед лісів - збігівисько хаток...
Від хатавн, що встали, безбережні,
Сховались всі у вишні - у черешні,
З ляку в тісний стушилися гурток.
Зо всіх сторін - темнозелений мрок...
"Українці ви?" - "Ми, паночку, тутешні"...
Чи знайдете, державні дні прийдешні,
Цей межи пущ загублений куток?
Як дико тут!.. А що уже зимою,
Коли усе обгорне білий сон,
Коли вовки нічною чередою,
Мабуть, не раз підходять до вікна?..
Яке глупе, глибоке заглушення -
Землі Древлян село Велика-Глуша!

Улас САМЧУК.

П Е Р Е Д В И Б О Р А М И.

Волинякам на вічний спомин.

Від порога до покуття, на лаві, на стільцях дядьки. Розгонистий регіт хрипкий та дужий, ніби п'яний парубок, танцює наповнюючи собою усю хату.

Сидять, цигарками з газети крученими кадять; начухрані кучми великих чорних муринів по стінах розмальовують, та час від часу прудкі сплюваки з міцно затиснених уст виплюскують.

Розмову провадить Григорко лисий з Дибри. Було тут обговорено чимало, а це ось на політику заїхали, бо вибори, ніби чиряк, от, от дозріють.

Слова Григоркові тугі, по золотому на мужицький рахунок ціняться... Витискаються вони десь з самого нутра поволі, рівно, кожде котиться у простір безладно, але місце своє має таки.

Решта вуха розвісила, зуби на поготві тримає, щоб при нагоді грохонуть разом дружнім реготом.

Один Архип куняє. Все б то гаразд, та довгі ручиська заважають йому. Звісились у безладді, ніби підбиті крила гусака. Недокурюк, ніби погасла головня, сторчить на бороді, бо вуси й борода в суцільний чагарник злилися.

Як регіт задзвенить веселий /регіт вічності/, прокинеться Архип, запакає свого "бичка" й собі регочеться, не знаючи і сам чого. Так, за кумпенію... А після прикуре огарка. Пакне пару разів, чвиркне лівим кутком рота, крізь зуби, куди попало, прудко і зручно, та знов куняє.

- Отот наїхало. Га, думаєм... Як сарани. Нероб-лівиця, кажуть. Ну, ну послухам... Виліз один на перевернутого цебрика, жував, жував, понарозвозьбував такого... І те, і те, мовляв, дере дарма горло аж упрів... Наговорився аж захрип, й поїхав. Ви всі за нас?.. Так, так! Одноголосно... за вас, за нас, товариші... Бач, знайшовся товариш. Свині разом

пасли? Різун його матері, га!

Загеґекали дядьки, кивають головами... Правда, либонь... А Григорко своє провадить:

...а ті що вчором приїхали. Чули? Мале, шмарка-те ще, але й заядле, як щиня. Но, но. Та як зачне, та як зачне, та піниться, та слинить, сорочку геть розхрістало, та кулаками все у небо тикає, та верещить, хоч вуха затикай. От, от, здавалось, виблює від пересердя тельбухи свої наружу. А в мене у п'ястук згортається долоня, та терплю... Ну викричись уже, гадаю. Чорт з тобою. Рихтик кацапський бо-льшак, тільки "шпорів" ^{1/} на босу ногу бракує... Отак бе й судонув його, щоб квакнуло як жаба.

- Ану, кажу, як викричався той. Дозвольте мені "вопрос" од вас спитати. Очі б тобі злегенька вилізли, думаю. Докучили ви вже нам. То правиця, то лівиця, то "зволєння", то чорт, то Нечистий, і наплодила вас лихая мати на нашу мужицьку душу... Дай, думаю, чесну.

Хлопчисько більма витріщив, чекає. Дай переберу твої реберця, потішуся твоею злістю, чмано.

Ви кажете, почав я поволецки, голосувать за вас? Так? Ви кажете, що решта всі буржуї, зрадники, запродавці, злодії? Га? Добре, що так. Таки на чесного напали... А ті, онщо з ранку в нас були, такого тут на вас наговорили, що соромно очам. Але послухайте. Набрался смілости, та як гукну: а не підете часом ви до чортової матері всі од нас?! Чи хочете, щоб нам терпець урвався?

Тик-мик, сиди-туди. Хлопча зайорзало, зігнулося, а я беру. А я беру. Геть, чорто шляко, від нас! Загадили всю Україну, погане зілля, сучі сини!

Упораємось, кажу, і без вас. Тут край в погібелі. Руйнація. Господар то москаль, то лях, а ви, смородюхи, поперлись в партію, щоб потрошити нашу єдність, як собаки, щоб сіяти зненавиду, вражду між нами. Вже накормили нас дарованим у революцію, і досі баками вилазить... Яким то вітром вас навіяло, ви чад невільної землі? Коли вам дертись хочеться - деріться. Товчіть голови свої погані о стовпи, гризійть один другого, як скажені псыки, та

^{1/}острогів.

геть, кричу, від нас! Чуйте? Геть! Ми хочемо Україну, не ваших партій!

Лисий Григорко розійшовся, не всидіти, не всидіти йому на лаві. Очі його з глибоких ям огнями блиснули, а тверді чорні кулаки, ніби мечі, розрізують копиці застояного диму, ніби це дим не дим, а те, що накипом його буйнеє серце тисне.

І вже не реготять дядьки, не шкірять жовтих зубів своїх, на посміх мужицькій скорботі.

Дядько Архип зривається, такає нашвидку в запалі давно погаслого свого "бичка", чвиркає mocno кутом рота, чвиркає крізь зуби і високим, майже фальцетом, піднявши вгору пальця правої руки, заявляє:

- А я кажу. Обчиство! Не голосувать! Не голосувать, та й вже. Собака їх там розбере. На злість...

...знов чвиркає, струсьє головою, прикурує у сусіда недокурка та твердо пакає.

- То-то-то! І має рацію! У нас тут молотінка, а їх там з соймами розносило.

...басує з кута широкобородий Тодосько.

А при столі, на покуті, під лампадкою, молсдий Гнат Ярош в кумпанії засів. На кучерях кашкет, бо в кашкеті карта везе. Очі козинок прикриває для інтимности, а з під нього димок махорочної цигарки геть під образи звивається.

Сидить, карти теребить, час від часу слівце гостре до спільної розмови підкине... Кружляє навколо "дурак", розпалюючи кров, аж руки тремтять.

- Грай, поки грає.

- А ну, буржуй! Тягни того сельроба.

- Грій, грій! Мاستи!

- А я його Підсудським. Га? Брови які... Думки візьмеш.

- А в тебе яка ліста там?

- У мене радикали.

- Загикнись. Коли тарахну ундом, так тримайсь.

- Очей би не косив, бо вилізуть.

- Ага, з Троцьким сидиш? Тягни його сюди... Зпоров, малий! З Туреччини, чи що?

- А ти його козирним Сталіном мажи.

- Чий хід?

- Мій.

- Ходи.

- Оце зібрав тобі п'яторку. Пари: Ленін - Пилсудський, сельроб-правиця та лівиця, а визволене на підграшку.

- Ах, бандити. Закуска нічого собі... Ну чим тут його, капость таку? Стій. Подумаєм

Михводь запускає пятерню у кучму, шкрабе потилицю, хмурить загоріле чоло, цигарку смоктючи.

Чим його дійсно, капость таку примагнути, що зі всіх сторін під руку сунеться? Мнеться, вовтузиться.

Регіт дядьків хрипкий та вузловатий танцює в тісній хаті.

Та тут голотської хтось затягнув; довгої та нудної, як спека. Хрипкий бас та піднебесний тенорок підхоплюють мужичий спів... Втихають балачки та сміхи. Згасає пристрасть радості, а очі десь сховались під бровами намагаються, ніби стурбовані і хаки згортаються. Долоні корчаться у п'ястуки...

Та раптом бризнула, як світа роса, весела: "Гей-же, хлопці, до зброї!"

Піднялися мужицькі груди, ревнули голоси, нерозбираючись ладами, що тобі буря після спеки, яка розгульно та свавільно налітає; тащить та грюкотить, бакаючи широкої, як піднебесний простір, волі.

Хто стримає цю повінь, цей гураган великої народньої душі?

А за вікном, як вибите коняче, чорне око, сльовить осінь... А вечорі помало топляться, що кусені ніби смоли від подиху людського. Ні місяця, ні зір, лиш чорноземи два - земля та небо, тяжкі, наквашені дощем, зіллється в одно бажали б, та вітер не дає. Цей шельма клином врізався у щілину, та роздирав її, та шарпає, звіром реве, підхоплює мужицьку пісню і, зіллявшись у одну силу, мчить між небом та землею по незмірних просторах шагом буйного краю.

У нім, так само, як ці сильні мужицькі груди та вітер, реве старий Дніпро на тисячу ладів, б'ючись в ворожими наскоками, та несучи погану вражу кров у далекі моря чужин на хвилях своїх, що котяться у низ ніби лянцюг хрустальних гір.

Влийся, народня душе, в одну дужу стихію, як пісня твоя, як вітри твої, як твої степи широкі та незрівнений старий Дніпро.

Влийся, гураганом удар, зареви на цілий світ про болі свої. Знищ, розірви пляму віковичного розбрату, гризні, неволі.

У Празі. Червень 1930.

Іван НАУМОВ.

Н А С Т Р О І.

I.

Вечір... Місто...
Огні режам...
Підкрашені дівчата...
За шклом дорогоцінний крам.
....В грудях туга проклята.
Кіпить життя в великім місті...
Я вулицею сам іду.
Я проклинаю ту біду,
Що в серце моє кігтями впиласть,
Як я ще був в колысці.
...Простяглась
Над містом густа хмара.
Я вулицею йду
З бідом в парі.

II.

Коли для того жить лише щоб вмерти,
То краще не родитись.
Щасливий, хто людству приніс корисні
жертви,
Хто для людства умів трудитись.

III.

Моя мета далеко, за горами,
Але здобуду я її - бо мушу!
Дорогу до неї я вистелю літами,
В дорозі тій всі перешкоди зрушу!

IV.

Вже світає.
 Зірки сонні
 Ще тріпочуться,
 Сміються
 Ще чуть блимають,
 Вмірають -
 Мерехтять ще
 І зникають
 У просторі
 Тім бездоннім.
 ...Позникали
 Зірки сонні.

Я додому
 Поспішаю.
 А кохання
 Промінь ясний
 Спалахнув в мені,
 Мов свічка,
 І горить він
 Кожду нічку:
 Він горить
 І не вгасає...
 Я додому
 Поспішаю...

С. Б.

ПОТРЕБА ЗІЗДУ.

Приглядаючись до теперішнього положення на наших землях, ми з радістю мусимо сконстатувати, що в останніх роках спостерігається стремління наших фаховців до створення власних організацій.

Також українське студентство вдає, що круг інтересів його поширив, і є правда. Але, що внутрішнього вогню та запалу до ніякого з тих інтересів нема - це теж факт. Високі слова виголошувані без переконувачої сили й молодечого запалу не йдуть із досвіду життя й не виявляють самостійної думки. Але студентство всетаки метушиться, шукає собі якогось виходу, відчуваючи своє ненормальне положення.

Думка керманців нашого студентства не перестав працювати в напрямі двигнення загалу з тої мертвої точки. Вони напружують свої сили, шукаючи за способами й за тим двигуном, який би привернув студентство до нормального життя.

Ми вважаємо, що найблизчим завданням українського студентства з Волині, Холмщини, Полісся й Підляшся є скликання краевого з'їзду, на якому були б докладно обговорені всі потреби студентства з вищезгаданих земель.

Головними питаннями, які мусіли б бути вирішені

на тому З'їзді є:

1. Створення центральної організації українського студентства в Волині, Холмщини, Полісся й Подляштя в краю, яка, на нашу думку, мала б бути філією Центрального Союзу Українського Студентства /ЦЕСУ-СА/. Цього вимагає насамперед сучасна розпорошеність нашого студентства, та змагання до скорого досягнення найвищих наших ідеалів.

2. Тяжкий сучасний матеріальний стан нашого студентства та брак зв'язку зі старшим нашим громадянством, яке могло б і мусить цьому допомогти, вимагає створення Центрального Допомогового Комітету з представників старшого громадянства, який би й турбувався про поліпшення нужденного життя студентства.

3. Розбіжність думок, незнання потреб краю та місця примінення своїх сил вимагає від З'їзду ствердження потреб окремих частин краю й планомирного керування акцією вступу на відповідні Високі Школи, як у краю, так і за кордоном.

Ми зазначили лише найголовніші питання, які, на нашу думку, мусів би порушити та вирішити майбутній З'їзд.

Ми віримо, що жива молода кров і незрадливе товариське серце будуть тими чинниками, які зєднають усіх до спільної акції. Дальшим поколінням молоді ми повинні передати стяг несплямований і виразний шлях до досягнення найвищої нашої мети - Визволення Нації.

г. КРАВЧУК.

ВАЖЛИВА СПРАВА.

Випускаємо перше число нашого часопису. При цій нагоді я хочу зазначити, яке велике значіння має це для нас, а головно для Північно-Західних земель. Дуже прикро стає, коли глянемо на культурну працю інших народів та порівняємо її з нашою працею. Правда, в Галичині ця справа стоїть трохи краще, але все ж таки ще далеко незадовольняє.

Так у Німеччині в 1929.р. виходило 12.723 часо-

писи, в Чехословаччині 3968, з них 168 денників, у маленькій Латвії 115 газет та 220 журналів, у Швайцарії /на 3.880.320 мешканців! / 3137 газет і журналів!

У нас же на Волині тепер виходить лише дві українські газетки. Отже з наведених чисел видно, який великий брак у нас культурно-освітньої діяльності.

Досить влучно сказав мені один земляк, що в нас не пишуть, а лише читають. Коли ви запитаете когось із наших людей, чому це так, то насамперед вам дадуть відповідь, що нема грошей. Але це неправда! Наш край уже не такий бідний, що не можна було б спромогтися на такі видатки. Візьмім, наприклад, Підкарпаття. Край бідний. Населення біля 750.000. Але там видається дев'ять часописів і п'ять тижневиків. Деякі органи існують на свої власні кошти вже кілька років.

Отже, як бачимо, річ не в грошах, а в тім, що в нас є велике недбальство та відсутність організаційного хисту. Коли ми будемо лише "читати" та нічого власного свого не давати, то будемо являтися лише якимсь пасивним елементом, що дає лише для наших сусідів можливість використовувати нас для своїх цілей.

Щоб бути активними нам насамперед треба бути зорганізованими.

Тоді лише буде наша національна думка викристалізовуватися в щось певне, коли між всіми нами буде органічний зв'язок. Таким зв'язком і мусять бути часописи, які б відбивали наше життя. Ми, наприклад, зовсім не можемо стежити тут на чужині за життям краю, бо нема по чому. Так само в Ріднім Краю не знатимуть про наше життя, коли ми не будемо себе інформувати.

Тому цій справі ми мусимо присвячувати більше уваги.

З ЖИТТЯ НАШОЇ ГРОМАДИ.

I.

Ще від 1921.р. приїжджали до Праги на студії волинняки, але це були переважно політичні емігранти, що й заклали свого часу "Союз українських студентів-емігрантів з північно-західних земель". Цей Со-

вз бігом часу занепав і в 1928.р.був остаточно зліквідований.

Дехто з членів /був./ того Союзу все носилися з думкою якось обновити стару організацію,чи заложити нову й чекали лиш нагоди.Така нагода трапилася восени 1928.,коли приїхав до Праги більший гурток молодих студентів.

Після ознайомлення зі старими товаришами того ж року створився ініціативний гурток,до якого ввійшли:т.т.С.Бичковський,Д.Критюк та В.Михальчук. Дня 23.березня 1929.цей гурток скликав перші загальні збори студентів з Волині,Холмщини,Полісся й Підляшшя.Зібралось 12 чоловік.

Товариші,що приїжджали з краю,здебільшого не були своєчасно і докладно поінформовані про умови празького життя,про вступ на високі школи,як українські,так і чеські.Через це терпіли їх власні інтереси,а також і загальні.Крім того матеріальне забезпечення товаришів здебільшого було невистарчаюче,а організація при належнім ведені справи могла б допомагати.Далі сучасне положення наших земель в культурно-освітнім,соціяльнім та економічнім відношеннях вимагало студій та планомирної праці в напрямі задоволення сьогодняшніх,як рівнож і майбутніх потреб.

Це були в коротких рисах ті причини,що вимагали створення нашої Громади.

На вищезгаданих зборах було обрано комісію у складі т.т.:Д.Критюка,М.Огибовського та В.Михальчука,якій доручено опрацювати та скликати Установчі Загальні Збори.

Але через певні розбіжності в поглядах на форму майбутньої організації між поодинокими членами Комісії,що не могла дійти до згоди,вирішено скликати нові загальні збори для детального обговорення повсталих непорозумінь.Заг.Збори відбулися 6.ІУ.1929. Головною точкою програму Зборів було:чи Т-во має існувати як самостійне,чи має бути секцією якоїсь іншої української організації /Укр.Академіч.Громади/ друга пропозиція відпала при голосованні абсолютною більшістю голосів.Було обрано нову Комісію, в склад якої ввійшли т.т.:С.Бичковський,О.Дмитрієв

та Павлічук М., яка вже 13.IV.1929. скликала Установчі Загальні Збори, що затвердили статут, опрацьований комісією, встановили членську вкладку /в висоті 3 кор.чесь. і 1 кч. для немастних/, вибрали першу Раду "Української Громади студентів з Волині, Холмщини, Полісся й Підляштя", як звучить схвалена назва Т-ва, в складі: голова - М.Павлічук, заступник голови - С.Прокопович, секретар - С.Вичковський, скарбник - М.Огибовський і член Ради - В.Олександрович, та Ревізійну Комісію в складі: М.Бучинського, М.Васильюка та І.Лозовюка; крім того було ухвалено вступити в члени Центрального Союзу Українського Студентства /ЦЕСУС/.

Цим днем Громада вступила до першої доби свого існування. Почали записуватись нові члени; Рада почала робити старання про затвердження владою статуту, що й було досягнуто.

Дня 21.V.1929. були скликані Заг.Збори, на яких була поновно обрана дотеперішня Рада в повнім своїм складі та прийнятий затверджений владою статут.

На тих же зборах для студій відносин в крає та опрацьовування питань сучасного життя було ухвалено створити референтури /комісії/, а саме: 1. культурно-освітню, 2. політично-економічну, 3. фінансову та 4. екскурсійну.

В той час Громада була в тяжкій фінансовій скруті, бо видатки, звязані, головно з легалізацією статуту, були великі, прибутки ж складалися лише з членських вкладок, і Громада була примушена зтягнути позичку в технічній т-ві "Основа".

Звичайно, що праця Громади в цей період на легалізацію Громади, на випрацьовання мети її існування й намічення шляхів для досягнення цієї мети.

Не дивлячись на, так би мовити, "млявість" праці, в цей період виникли в Громаді розбіжності принципового характеру, як в поглядах на саме існування Громади, так і характеру тактично-товариської карності. Це виявилось головно на Звич.Заг.Зборах 18.I.1930., наслідком яких було виключення з числа членів Громади б. голови Ревізійної Комісії інж. Миколи Бучинського та обрання нової Ради з молодих товаришів в складі: голови - В. Михальчука, заступ. голови

- Д.Ковіцького, скарбника - Є.Омельчука, секретаря
- І.Подригулі та члена Ради - Й.Васильюка; до Ревіз.
Комісії обрано: М.Огибовського, М.Павлічука та В.
Чупрунову.

На тих же Заг.Зборах /в день продовження їх
25.І.1930./ був запропонований М.Павлічуком про-
єкт заснування при Громаді "Каси взаємодопомоги", пе-
реведення чого в життя було доручено Раді.

Новообрана Рада зі запалом взялась до праці,
бажачи скерувати її до нормальної користної ко-
лії. Цій Раді, правда, гальмували працю деякі това-
риші, що зі своїми особистими непорозуміннями йш-
ли до Ради за правдою, що відіймало Раді багато ча-
су.

Внедовзі сталася ще одна подія, що схвилювала
Громаду. Це було оголошення в пресі листа В.Михаль-
чука, де він згадував певні плямучі його вчинки
зі свого минулого. До того ж часу ми не мали про
це жадних відомостей. Тому для розслідування цієї
справи на Заг.Збор.20.ІІ.1930. було обрано комісію,
яка, розібравши справу, й запропонувала виключення
В.Михальчука з числа членів Громади /прийнята ре-
золюція надрукована в іншому місці/.

Від цього часу, можна сказати, втихомирилися бі-
льш-менш різні тертя в Громаді, товариші якось бі-
льш зжилися, наслідком чого й було стремління Ра-
ди навязувати тісніші зв'язки з краєм.

Зокрема було звернено увагу на невідрадний ма-
теріяльний стан товаришів і з думкою допомогти їм
було розпочато на цю ціль збірку. Були розіслані
до різних українських установ та приватних осіб
в край підписні листи та прохання про поміч для
бідних членів Т-ва. Рівнож навязувано зв'язки зі
студентами в край в справі скликання студенського
мізду на Волині. Улаштовано кілька рефератів та на-
рад.

Отже, пройшовши, так би мовити, тернистий шлях,
організація стала міцною, обєднала майже всіх сту-
дентів з Волині, Холмщини, Полісся й Підляшся, здо-
була собі пошани гідне місце серед українських ор-
ганізацій в Празі, здійснюючи завдання, поставлені
собі за мету.

Це все було стверджено на Загальних Зборах 3. У.б.р., коли було теж обрано теперішню Раду в складі: голова - Данило Козицький, заступник голови - С.Бичковський, скарбник - Є.Гакен, секретар - І. Подригуля та член Ради - Є.Омельчук. Ревізійна Комісія була обрана в старому складі, а саме: М.Огибовський, М.Павлічук та В.Чупрунова.

Тоді ж виникла думка видавати власний часопис; переведення цього в життя було доручено Ред.Колегії /що сама охоче приголосилася до праці/ в складі: С.Бичковського, М.Огибовського та М.Павлічука, яка й перевела це в життя.

Д.К.

II.

Українська Громада Студентів з Волині, Холмщини, Полісся й Підляшшя складається в сучасний момент з 31 членів, з них 29 чоловік та 2 жінки. По своєму походженню - всі з Волині, а саме: з Луцького повіту - 12, з Кременецького - 6, з Рівенського пов. - 4, з Горохівського - 3, з Дубенського - 2, зі Здолбунівського - 2 та з Ковельського - 2. Студіюють: I. в Українсь. Високому Педагогічному Інституті ім. М. Драгоманова - 5, з них на II. річнику - 4, на III. - 1. II. в Університеті і 13: I. на філософському факультеті - 3, з них на II. річ. - 2 та I абсолювент; 4. на природничому факультеті - 1 - Др.; на 3. медичнім факультеті - 9, з них на I. річ. - 3, на II. - 2, абсолювентів - 3 та дипломованих докторів - 1. III. На техніці - 12: I. на агрономічному відділі I на I. річнику, 2. на будівельнім відділі 5, з них на IV. річнику - 1, абсолювентів - 3 та інженерів - 1; 3. на архітектурнім відділі I на II. річнику; 4. на електротехнічнім від. - 1 на V. річ.; 5. на лісовім відділі - 2, обидва абсолювенти, 6. на землемірнім від. - 2, обидва на II. річнику. IV. в Високій Торговельній Школі - 1 інженер. Всього ж на першім річнику - 4, на II. - 11, на III. - 1, на IV. - 1, на V. - 1, абсолювентів 9 і дипломованих інженерів та докторів - 4.

М.П.

ДОПОМОГОВА АКЦІЯ.

Для допомоги бідним членам Громади був у міс. березні б.р. заснований Фонд Каси Взаємодопомочи, з якого мається на меті з початку слідуєчого шкільного року видавати допомоги й безвідсоткові позички. Для зібрання ж потрібних коштів Громада звернулася до українського громадянства, головно на північно-західних землях, зі закликом допомогти нашій справі. Були видані підписні листи й послані на знані нам адреси. Ми не могли, звичайно, звернутись особисто до всіх, хто бажав би й міг би нам допомогти. Але ми віримо, що українське громадянство допоможе нам!

Майже всі члени Громади примушені вести нужденне життя, бо підмоги нема, працю знайти неможливо і, сту діючи, мусять турбуватись про завтрашній день. Ми певні, що українське громадянство в Ріднім Краю уявляє собі той стан, в яким знаходиться студентство тут на чужині й не відмовить у жертві на користь бідних працюючих, за що наперед, складаємо ВАМ щире с п а с и б і!

Гроші просимо надсилати на адресу:

*Danylo Kozický, Praha II., Albertov,
Studentský Domov, Č.S.R.*

З В І Т.

До Каси взаємодопомочи внесено членами Громади 70.- корон чеських.

На підписний лист ч.б./п. Михайло Д е р а - г а н/ одержано 192.-кор. чесь. 60 сот.

Усім жертводавцям щире спасибі!

10. червня 1930.

Голова Д. Козіцький, в.р. Скарбник Гакен,
в.р., Секретар І. Подригуля, в.р.

П О В І Д О М Л Е Н Н Я .

Згідно з постановою Загальних Зборів з дня 20.ІІ.1930. доводиться до відома широких кол українського громадянства, що провокатор, б. агент київського Д.П.У., студент Українського Високого Педагогічного Інституту ім.М.Драгоманова у Празі **В а с и л ь** **МИХАЛЬЧУК**, з с.Дивень на Волині, не є членом Української Громади Студентів з Волині, Холмщини, Полісся й Підляштя в Празі.

За Раду:

Голова **Д.Ковіцький**, в.р.

Секретар **І.Подригуля**, в.р.

Х Р О Н І К А .

З нагоди Конгресу Міжнародної Федерації Учительських Товариств приїхали до Праги представники Українського Учительства: голова "Взаємної Помочі Українського Вчительства" п.Іван **С т р о н с ь к и й** та п.посол **В е л и к а н о в и ч**. Дня 28.квітня б.р. відбулась із вищезгаданими представниками конференція.

П.посол поділився з нами своїми вражіннями з відбутої передвиборчої компанії й спостереженнями про піднесення національної свідомости на наших землях. З великою радістю почули ми про зріст сутоукраїнських організацій та зміцнення національної свідомости серед українських мас.

---В суботу 15.березня б.р. відбувся в пом.Студенського Дому реферат т.Уласа **С а м ч у к а**, ступ. філософії, на тему: "Між двох сил". Докладчик, вказавши на значіння впливів Сходу та Заходу на українську культуру, звернув увагу на ту небезпеку, як загроджує від переняття культурою Сходу. Актуальність зачіплених питань була причиною докладного обговорення згаданої справи.

---В середу 30.квітня б.р.в річницю заснування Громади відбувся реферат т.Уласа С а м ч у к а, студ.філософії, на тему: "Наші завдання". Докладчик порушив актуальні й пекучі питання сучасних відносин, вказавши на шляхи, якими мало б іти студентство для здійснення наших найвищих ідеалів. Дуже цікава тема привабила багато товаришів; що в живій дискусії й виявили своє зацікавлення зачіпленими питаннями.

---В суботу 24.травня б.р.відбувся в пом.Студенського Дому реферат т.Олекси С т е ф а н о в и ч а, абсолюв.філософії, на тему: "Сучасна українська радянська поезія". Докладчик подав інформативний нарис та характеристику окремих напрямів української радянської поезії та відчитав також зразки творів, що характеризували кожного поета. Реферат відбувся при великій кількості присутніх та викликав велике зацікавлення.

---В середу 4.червня б.р.відбулась остання в цім шкільнім році нарада членів Громади. На нараді були обговорені справи скликання студентського з'їзду в північно-західних земель, стан допомогової акції Громади, праця підчас літніх вакацій тощо. Голова Громади т.Данило Козіцький подав інформації про сучасний стан Громади та наші найблизчі завдання.

Щире відношення товаришів до праці в Громаді є найкращою запорукою існування Т-ва та матеріального забезпечення його членів.

Адреса Редакційної Колегії:

Mykola Pavličuk

Praha II., Lipova ul.č.18/II.

- 19 - *Č. S. R.*

З М І С Т.

Від Редакційної Колегії.....	I
О.СТЕФАНОВИЧ: З "Волинських сонетів".....	4
У.САМЧУК: Перед виборами.....	5
І.НАУМОВ: Настрої.....	9
С.В.: Потреба віаду.....	10
Г.КРАВЧУК: Важлива справа.....	11
Д.К.: З життя Громади І.	12
М.П.: - - ІІ.	16
Допомогова акція	17
Звіт з допомогоюї акції	--
Повідомлення	18
Х р о н і к а	--

І.число "ЗМАГАННЯ" видано 15.червня 1930.р.

Редагує К О Л Е Г І Я.

До цього числа додається проспект Видавництва "Чесько-Українська Книга" зі закликом передплачувати
"ЗБІРНИК У П'ЯТИ РОКОВИНИ СМЕРТИ ВОЛОДИМИРА САМІЙЛЕНКА.